احداث کارخانه در محوطه جهانی چغازنبیل

احداث کارخانه قند در محدوده حریم درجه یک محوطه جهانی چغازنبیل و روی طاقدیس سردارآباد قرار گرفته و بر اساس ضوابط و مقررات ممنوع بوده و هیچ‌گونه استعلامی از وزارت میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی گرفته نشده‌است. خبر تلخ بالا را به نقل از عاطفه رشنویی، مدیر پایگاه میراث جهانی چغازنبیل و هفت تپه برایتان بازنشر کردیم، که در تشریح خبرش گفته: سال ۹۷ بخش‌هایی از حریم درجه‌یک چغازنبیل به مساحت ۳۰۰ هکتار که جزو اراضی ملی بوده به شخص حقیقی واگذار و از اسفند همان‌سال کارهای تسطیح و خاکبرداری آغاز شد، با همکاری یگان حفاظت میراث فرهنگی جلوی انجام کار گرفته‌شد و در مراجع قضایی طرح دعوا کردیم، اما متأسفانه زمانی که در مرحله طرح دعاوی حقوقی بودیم، دیوارکشی و خاکبرداری ۳۰۰ هکتار انجام شد. اداره‌کل میراث‌فرهنگی خوزستان دوباره به مراجع قضایی شکایت کرد و بعد از دو بار شکایت کردن متأسفانه قرار منع تعقیب صادر شد و بار دیگر به هیات تجدیدنظر استان نامه نوشتیم و مجددا طرح دعوی کردیم و حالا هم با جدیت موضوع را از مراجع قضایی دنبال خواهیم کرد./ جام‌جم‌دیلی

ستون تکمیلی

حکایت شیرین خانه بروجردی‌ها

خانه ۱۳۰ساله و چشم‌نواز بروجردی‌ها به خواست بازرگانی به نام سید حسن نطنزی ساخته شده و از آنجا که وی از بروجرد مال التجاره وارد می‌کرده، به حسن بروجردی شهرت‌یافته و به همین علت بنایی که وی دستور ساخت آن را داده بود، خانه بروجردی‌ها نام گرفت، اما ماجرای ساخت این خانه همچون خودش زیباست و شنیدنی. ظاهرا مرحوم حاج‌آقا حسن بروجردی برای فرزندش سیدمهدی از دختر مرحوم حاج‌سید جعفر طباطبایی خواستگاری می‌کند و خانواده طباطبایی شرط موافقت با ازدواج را ساخت خانه‌ای آبرومند و درخور شأن عروس‌خانم قرار می‌دهند، از این رو حاج‌آقا حسن بروجردی از همان معماری که خانه طباطبایی را بنا کرده، درخواست می‌کند تا این خانه را نیز بنا نهد. خانه بروجردی‌ها در زمینی به وسعت ۱۷۰۰مترمربع ساخته‌شده و مساحت کل بنا ۳۰۰۰مترمربع و شامل بخش‌های اندرونی و بیرونی است. نقاشی‌های بی‌نظیر **خانه بروجردی‌ها** به شیوه‌های متنوع و با هنرمندی مرحوم میرزامحمدخان غفاری ملقب به **کمال‌الملک** طراحی و اجرا شده است. همچنین بام تالار نیز به نورگیرهای هلالی شکل و بادگیرهای قرینه فوق‌العاده زیبایی مزین شده که از نظر طرح و اجرا در زمره آثار بدیع معماری سنتی ایران قرار دارد.

ساخت این مجموعه بی‌نظیر تاریخی ۱۸سال به طول انجامیده و در ساخت آن بالغ بر ۱۵۰نفر بنا، گچ‌کار، آینه‌کار و بسیاری هنرمندان دیگر شرکت داشته‌اند.

این بنا شامل دو بخش اندرونی و بیرونی است. بخش بیرونی آن از سال ۱۳۵۳ هجری شمسی در اختیار سازمان میراث‌فرهنگی بوده و در فهرست آثار تاریخی کشور به ثبت رسیده و بخشی اندرونی آن که در شمال‌شرقی و شرق بنا قرار دارد کماکان تحت مالکیت خصوصی است.

احداث مجتمع تجاری در چند قدمی خانه بروجردی‌ها

عکس: مهدی عرشی جام‌جم

هویتی که محو می‌شود

ساخت یک مجتمع تجاری در حریم خانه بروجردی‌های کاشان با ارتفاعی نامناسب و خارج از ضوابط قانونی، نگرانی تازه‌ای در دل میراث دوستان ایرانی ایجاد کرده است

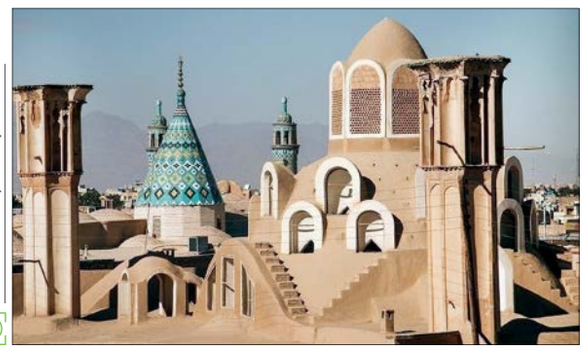

تصویری از پشت بام خانه بروجردی‌ها

تصویر خانه بروجردی‌ها در پاسپورت ایرانیان

اگر گذرنامه دارید همین حالا بلند شوید بروید آن را بیاورید، بازش کنید و ورق بزنید تا برسید به صفحات ۲۸ و ۲۹...تصویر یک بنای زیبا با بامی گنبدی و نورگیرهایی هلالی شکل آنجا نشسته. در دو طرف صفحه یعنی درست کناره‌های راست و چپ به فارسی و انگلیسی نوشته‌شده؛ «خانه بروجردی‌ها، کاشان...». گذرنامه تابعیت یک فرد را نشان می‌دهد؛ هویت و ارتباطش را با یک سرزمین و طرح‌ها و تصاویر توی گذرنامه هم بخشی از همان هویت است که یک سرش ریشه در خاک آن سرزمین دارد و سر دیگرش ریشه دوانده در جان مردمانش.

طرح صفحات ۲۸ و ۲۹ گذرنامه ایرانی‌ها اما خانه بروجردی‌های کاشان است؛ یکی از صدها خانه تاریخی زیبای ایرانی که ظرافت‌های هنری و جاذبه‌های بصری‌اش آن را صدرنشین برترین خانه‌های ایرانی کرده و ماندگار روی گذرنامه شهروندانش، روی گذرنامه ۸۰ میلیون ایرانی، روی سند هویت و برگ اعتباری که ایرانیان را به جمع هفت میلیارد نفر جمعیت کره زمین پیوند می‌زند. و همه اینها یعنی بنای تاریخی بروجردی‌ها دست‌کم به‌قدر ارزش و منزلت همین سند معتبر و گذرنامه هویتی، ارزش و اعتبار دارد و باید مراقب و محافظش بود- که نه‌تنها کاشان و اصفهان و ایران- که چشم جهانی دنبال آن است؛ حال آن‌که چنین نیست و به گفته میراث دوستان کاشانی این خانه آن چنان به حال خود رها شده که عن‌قریب است سازه‌ای تجاری، زشت و بی‌روح، روبه‌رویش قد علم کرده، بر چهره زیبایش خنج کشیده و شکوه و یگانگی‌اش را به یغما برد.

مهدی عرشی
فاطمه مرادزاده
ایران

خانه بروجردی‌ها به عنوان زیباترین خانه فلات مرکزی ایران، در سال ۱۳۵۳ (ه. ش) در اختیار سازمان میراث فرهنگی قرار گرفت و به ثبت ملی رسید و در سالهای ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ از نظر محبوبیت جاذبه توریستی به عنوان «انتخاب برتر» یونسکو اعلام شد

این روزها اگر اهل رصد کردن اخبار میراثی و پویش‌ها باشید، به یک پویش در فضای مجازی می‌رسید که باقوت اما آرام و بی‌صدا از خطه تاریخی کاشان شکل‌گرفته و بانیان و حامیانش بخشی از شهروندان، فعالان فرهنگ و تاریخ شهر کاشان و همچنین فعالان حوزه میراث فرهنگی و گردشگری ایران هستند؛ کارزاری در اعتراض به ساخت‌وسازی که در مقابل خانه زیبا و قجری بروجردی‌ها در حال انجام است و به‌زودی منظر تماشایی عمارت ۱۳۰ ساله کاشانی‌ها را پشت دیوارهای سخت و سرد خود پنهان خواهد کرد.

صدرنشین زیباترین‌ها

خانه بروجردی‌ها در خیابان علوی در محله تاریخی سلطان میر احمد، نماد و هویت تاریخی کاشان و یکی از چندین خانه چشم‌نواز و باشکوه این شهر تاریخی است که آوازه هنر کاشان را به دورترین نقاط داخل و خارج از کشور رسانده است. شکوه معمای ایران در خانه بروجردی به‌واسطه گچبری ها و نقاشی‌ها در فضای داخل و بادگیرهای قرینه زیبا و نورگیرهای هلالی شکل بر بام گنبدی شکل آن موجب تحسین هر بیننده‌ای شده، آن‌چنان‌که در سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ از سوی دبیر کل کنوانسیون عمومی یونسکو به‌عنوان «انتخاب برتر» ازنظر جاذبه توریستی به جامعه جهانی معرفی شد تا قدمی باشد در جهت ثبت خانه‌های تاریخی کاشان در فهرست جهانی یونسکو و اعطای عنوان «برند خانه» به کاشان.

عنوان انتخاب برتر برای خانه بروجردی‌ها در طول سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ از همان زمان مسیر این خانه تاریخی را روشن کرد؛ این‌که باید مثل چشم مراقبش بود، مراقب خودش و حریمش، چه آن‌که حفاظت اصولی و همه‌جانبه از این بنای ۱۳۰ ساله، اساس و مبنای گردآمدن سایر خانه‌های زیبای کاشانی در یک فهرست و تحت لوای مجموعه خانه‌های برتر جهانی است؛ عنوانی که ابریشمی راد؛ شهردار کاشان هم اول مهرماه همین امسال دوباره به آن اشاره کرد و گفت زیباترین خانه‌ها در کاشان ساخته‌شده و بناهای مسکونی به حدی شاخص و نادرند که شاید حتی در پایتخت هم شاهد چنین خانه‌هایی نباشیم، ازاین‌رو به‌زودی شاهد ثبت برند خانه در یونسکو به نام کاشان خواهیم بود. آرزوی شهردار که خواست همه کاشانی‌ها و ایرانی‌هاست، باوجود ۶۰۰ خانه تاریخی ارزشمند که ۲۵۰ مورد آن بازسازی‌شده، چندان دور از دسترس نیست به‌شرط آن‌که سالم و سرحال بمانند و به حریم واقعی و بصری آنها تعدی نشود، اتفاقی که متأسفانه در برخی موارد خلاف آن مشاهده می‌شود.

نشان به آن نشان که در سال‌های اخیر ساخت‌وسازها و تغییر کاربری‌هایی در محله سلطان امیر احمد کاشان به‌ویژه جوار خانه بروجردی‌ها رخ‌داده که گرچه از دید برخی با ضابطه و قانونمند است، اما از دید برخی مسؤولان و میراث دوستان، غیرقانونی و برخلاف آیین‌نامه‌های میراثی است، کما این‌که خدشه‌دار شدن حریم حفاظتی، کاربردی و بصری خانه بروجردی‌ها هم امروز گواه این خدشه و خراش غیرقابل جبران است.

این رنج کهنه ادامه‌دار

البته تجاوز به حریم اصلی و درجه‌یک خانه بروجردی‌ها قصه تازه‌ای نیست. ماجرای ساخت‌وسازهای خارج از ضوابط میراث فرهنگی در حریم درجه‌یک و مصوب خانه بروجردی‌ها از سه سال پیش آغاز شد، همان زمان که به بهانه تعمیرات داخلی، مخفیانه دوخانه مسکونی و چند باب مغازه تجاری در حریم آن ایجاد شد. اداره میراث فرهنگی کاشان پس از آگاهی از این اقدام و در مخالفت با این موضوع برای توقف عملیات شکایت کرد، ولی همراهی مناسب از سوی سازمان‌های مسؤول کاشان (باوجود آن‌که مالکان مجوز کمیسیون ماده۵ را نداشتند) انجام نشد تا پرونده این تخلفات در کمیسیون ماده صد شهرداری بی‌توجه به اخطارهای کارشناسی اداره میراث فرهنگی تایید و به همین واسطه مالک در پرونده قضایی نیز تبرئه شود. هنوز تب تخلفات ساخت چند باب مغازه روبه روی خانه بروجردی‌ها سرد نشده بود که شهروندان متوجه تخریب سه باب خانه در جلوی خانه عامری‌ها و در مجاورت اتاق شاه‌نشین خانه بروجردی‌ها برای ساخت یک مجتمع تجاری-تفریحی شدند. ساخت یک مجتمع تجاری که می‌تواند عامل تردد انبوه مردم و خودروی آنها و پارک این خودروهای دودزا درست در چند قدمی این بنای تاریخی حساس باشد، دیگر قابل اغماض نبود، همین شد که فعالان و دلسوزان میراث کاشان به میدان آمده و ابتدا خواستار خرید سه‌ملک موردنظر و آزادسازی آنها توسط شهرداری و میراث فرهنگی برای توسعه فضای گردشگری محله و حفظ منظر و نمای خانه بروجردی‌ها از معابر اصلی شدند که پیشنهادشان با پاسخ نبود پول و اعتبار رد شد.

با این سازه متعدی چه کنیم؟

بارد شدن پیشنهاد تبدیل املاک فرسوده به محوطه گردشگری، دل‌های نگران ماند و دلهره ساخت یک سازه تجاری ناهمگون در دل یک بافت تاریخی ارزشمند؛ مجتمعی که از همان ابتدا فعالان و کارشناسان میراثی به نقشه آن اشکالات قانونی گرفتند و ارتفاع آن را مخدوش‌کننده نمای بصری خانه بروجردی‌ها دانستند. عدم حضور مسؤولان شهرستان کاشان در مراسم کلنگ زنی و امتناع مدیرکل میراث فرهنگی اصفهان از به زمین زدن کلنگ این مجتمع نیز به ابهامات پروژه افزود و این پرسش‌ها را به وجود آورد که آیا سرمایه‌گذار پروژه مجوز تغییر کاربری از مسکونی به تجاری گرفته است؟ آیا پروانه قانونی ساخت‌وساز از شهرداری دریافت شده؟ آیا مجوز کمیسیون ماده ۵ استان را دارد؟ آیا احداث این پروژه مغایر با قوانین محدوده و حریم آثار تاریخی نیست و منظر و چشم‌انداز خانه‌های تاریخی را مخدوش نکرده؟ پرسش‌هایی که تاکنون پاسخ‌های قابل قبولی برای تنویر افکار عمومی از سوی میراث فرهنگی، شهرداری و سرمایه‌گذار پروژه به آنها ارائه نشده است.

ابهامات بدون پاسخ

آنچه در پیگیری فعالان میراثی روشن شد این‌که بر اساس خبرها با پیگیری سرمایه‌گذار و نظر مساعد برخی مسؤولان کاشان، مجوز مجتمع تجاری در حریم خانه بروجردی از سوی میراث فرهنگی استان اصفهان صادر شده، ولی بنا بر جوابیه میراث فرهنگی کاشان این اداره سال‌ها باوجود جلسات متعدد با اجرای طرح‌های ساخت‌وساز در حریم خانه بروجردی به دلیل مغایرت با ضوابط شهرسازی و حریم بناهای تاریخی مجاور مخالفت کرده، اما با اقدامات اصلاحی کمیته فنی میراث فرهنگی اصفهان ضوابط ساخت بنا را به مالک ابلاغ می‌کند و در تابستان ۱۳۹۷ طرح و نقشه‌های ساختمان جدید در تطابق با این ضوابط همراه با درج ملاحظات و نکات تکمیلی در حاشیه نقشه‌ها به شهرداری کاشان ارسال‌شده تا پس از طی مراحل قانونی مانند اخذ مجوز کمیسیون ماده۵ به اجرا درآید. تناقض در اعلام ارتفاع این مجتمع هم یکی از ابهامات اصلی پروژه از ابتدای شروع آن بوده است. میراث فرهنگی حداکثر ارتفاع بلندترین نقطه بنا را پنج‌متر از سطح خیابان علوی اعلام می‌کند و شهرداری می‌گوید، ارتفاع پارکینگ از کف معبر اصلی ۵/۵ متر است؛ حال مشخص نیست ارتفاعی که در پروانه مشخص‌شده آیا با احتساب جان‌پناه مجتمع است؟ که در غیر این صورت با توجه به الزام وجود جان‌پناه توسط نظام مهندسی به ارتفاع ۱۱۰ سانتی‌متر مشخص است که عملا ارتفاع مصوب در این مجتمع رعایت نخواهد شد و احداث این بنا برخلاف ضوابط میراث فرهنگی خواهد بود.

درخواست رسیدگی فوری

اگرچه در طول یک سال گذشته هیچ‌گاه پاسخ روشن و شفافی از سوی ارگان‌های ذی‌صلاح درباره ساخت مجتمع تجاری در چند قدمی خانه بروجردی‌ها داده نشد، ولی در هفته‌های اخیر که فعالیت برای ساخت طبقه سوم این مجتمع آغاز شده و ارتفاع میلگردها نشان داده در صورت ساخت این طبقه، منظر خانه بروجردی‌ها از بین خواهد رفت، در کنار پویش نجات‌بخشی خانه بروجردی‌ها توسط میراث دوستان ایرانی، مجتبی آراسته، رئیس اداره راه و شهرسازی کاشان نیز با ارسال نامه‌ای به اداره‌کل راه و شهرسازی استان اصفهان و اداره نظام مهندسی و مقررات ملی و کنترل ساختمان، خواستار رسیدگی فوری برای نجات‌بخشی سیما و منظر بام خانه بروجردی‌ها در مقیاس ملی شده‌است. آراسته در بخشی از نامه، مجوز صادره از حیث ضابطه ارتفاعی پروژه را دارای اشکال دانسته و گفته درصورت تکمیل مجتمع و افزودن جان‌پناه، آسیب جدی به اصالت خانه تاریخی و میراث فرهنگی کشور وارد شده و جلوه زیبای بصری و شکوه سیما و منظر این اثر شاخص و منحصر به فرد دفن شده و نادیده گرفته می‌شود. آراسته درخواست کرده موضوع به قید فوریت و به‌صورت آنی (با توجه به پیشرفت پروژه و اجرای ستون‌های در انتظار سقف) خارج از سلسله مراتب و تشریفات زمانبر اداری و ترجیحا در مقیاس ملی مورد رسیدگی عاجل و تحقیق و تفحص کارشناسی و تعدیل بنا به میزان یک طبقه یا دست‌کم یک متر به‌علاوه حذف جان‌پناه بام جهت نجات‌بخشی نسبی سیما و منظر قرار گیرد. به دنبال نامه آراسته، رئیس اداره راه و شهرسازی کاشان مبنی بر رسیدگی فوری به این پروژه، سراغ مهران سرمدیان، رئیس اداره میراث فرهنگی کاشان رفتیم و او به ما گفت بزودی بازدیدی از محل پروژه خواهند داشت و به منظور تصمیم نهایی و رفع ابهامات موجود در نقشه مجتمع، جلسه‌ای با مسؤولان راه و شهرسازی، فرمانداری و شهرداری کاشان برگزار می‌کنند. سرمدیان تاکید کرد مجوز ما برای ارتفاع مجتمع فقط تا پنج متر است و با افزودن جان‌پناه این ارتفاع افزایش می‌یابد که عملا غیرقانونی است؛ لذا با شهرداری و راه و شهرسازی صحبت شده که درصورت افزایش غیرقانونی ارتفاع، باید طبقات تعدیل و از ارتفاع آنها کاسته شود و این مهم به سرمایه‌گذار هم ابلاغ شده است.

شکایت می‌کنیم و جلوی پروژه را می‌گیریم

شهرام امیری، کارشناس و مدیر روابط عمومی اداره میراث فرهنگی استان اصفهان هم در پاسخ به پرسش‌های ما مبنی بر وجود ابهامات در نقشه سازه تجاری درحال ساخت، ما را برای دریافت اطلاعات دقیق به مدیریت میراث کاشان ارجاع داد و در کنار آن از حساسیت به‌وجود آمده در میان مردم کاشان و راه‌اندازی کارزار نجات‌بخشی خانه بروجردی‌ها ابراز خوشحالی کرد و گفت این سطح از حساسیت درخصوص میراث تاریخی ستودنی است و به عقیده ما یک فرصت برای مسؤولان است، نه تهدید؛ فرصتی که در آن مردم یاد می‌گیرند خودشان مراقب داشته‌های ارزشمند آبا و اجدادی‌شان باشند و مسؤولان را هم مقید به رعایت آن کنند. امیری درعین حال گفت کارشناسان ما هم پیگیر و متوجه نکات غیرقانونی که ناشی از شیطنت شهرداری کاشان بوده و پای دادستان را هم به میدان باز کرده، هستند. به گفته او، موافقت میراث اصفهان با ساخت مجتمع تنها یک موافقت اولیه و مشروط (با ملاحظه و رعایت منظر و حریم خانه بروجردی ها) بوده و شهرداری کاشان آن را حمل بر موافقت کامل برداشت کرده‌است. اما ما تاکید داریم طرح و نقشه مجتمع باید دوباره در شورای فنی میراث فرهنگی اصفهان و بعد هم شورای فنی وزارتخانه مطرح شده و درصورت تصویب نهایی، اجرایی شود. امیری تاکید می‌کند اگر روالی غیر از این اجرا شود که تخطی از قانون باشد، ما این امکان را داریم که از طریق قضایی شکایت کنیم و جلوی کار را بگیریم.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۷۸۶

جدول عادی

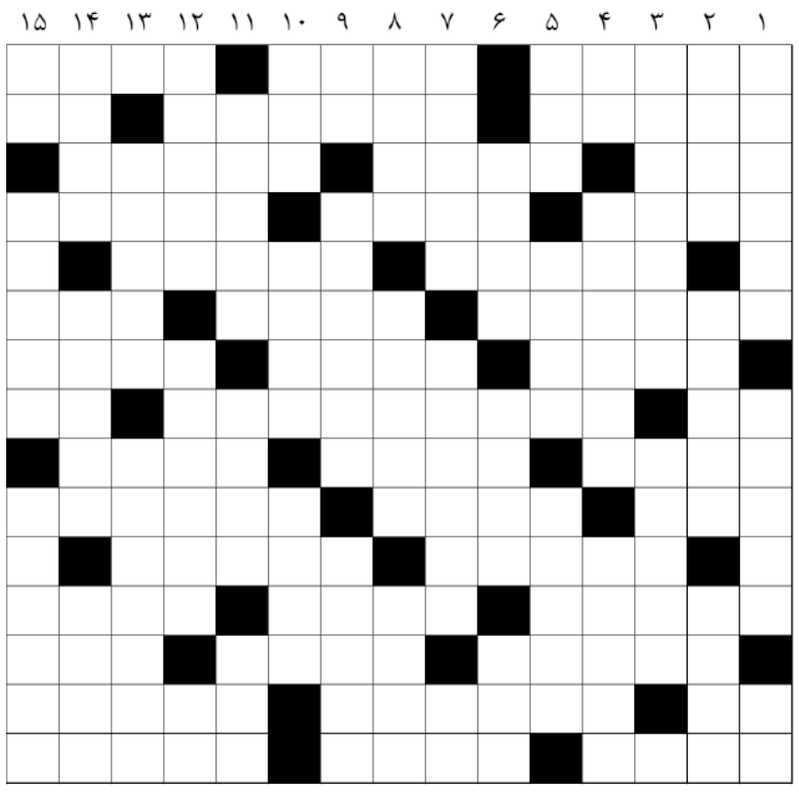

افقی: ۱) استهزا- زمان گذشته- عصیان و سرکشی ۲) هدیه چهره‌گشایی عروس- لقب سعدی شیرازی- اسب آذری ۳) مارك تجاری- شهری کردنشین در شمال عراق- ماشین‌حساب قدیم‌ها ۴) باعث و موجب- از مصالح ساختمانی- صندلی دندانپزشکی ۵) حلقه‌های فلزی به‌هم پیوسته- دستگاه ردگیری در هواپیما ۶) ورم غده بناگوش- وقت و هنگام- بهره وام ۷) دید و نظر- قسمتی از جمجمه- خمیده ۸) تخم‌مرغ انگلیسی- رشته‌ای در قایقرانی- خودم ۹) توده مردم عادی- لازم- شهری در مازندران ۱۰) کبد- پهلوان تورانی که به دست رستم کشته شد- پهنه زمینی نرم و مرطوب و نفوذناپذیر ۱۱) گودی- آفریده‌شده ۱۲) تهیدست- رفت و آمد- ماشین خاکبرداری ۱۳) تأمینات امروزی- نگهبان- گندم آسیاب‌شده ۱۴) روحانی زرتشتی- نوعی ماشین چاپ- مجله مدل‌های لباس ۱۵) از مرکبات- تلویزیون- فیلمی ساخته ویلیام وایلر.

عمودی: ۱) قطار برقی شهری- تحسین توأم با شگفتی- گلابی ۲) همدم- نقاش چیره‌دست هلندی قرن نوزدهم- نافرمان ۳) در مثل نشانه نزدن است- کتاب مصور مانی ۴) کوزه سفالین- در آفرینش زیك گوهرند- رفت و آمد زیاد ۵) جوانمرد- ماده اصلی- بی‌خردی ۶) اشاره به نزدیك- بعد از مهر- نومیدی ۷) دستگاهی برای خشك کردن موی سر- واحدی برای اندازه‌گیری توان الکتریکی- چای خارجی ۸) از الفبای انگلیسی- نوعی سالاد- بسیار مهربان ۹) صوت شادمانی- پایتخت کوبا- علاج کردن ۱۰) برشی از هندوانه- ضروری- اعتیادآور ۱۱) حرکت ماده سیال- مایه دردسر- علت ۱۲) برنج پوست‌نکنده- الکل چوب- درخت زبان‌گنجشك ۱۳) غذا در قوطی- ظاهری زشت و نامتناسب دارد ۱۴) رهسپار- آشکار- بی‌حیا ۱۵) پراکندگی- سوره شصت و چهارم قرآن- آبستن.

جدول ویژه

افقی: ۱) غذای معروف ایتالیایی- بارنامه قدیم- خردمند ۲) مضطرب- خیالباف- خاندان ۳) سخنان بیمار تب‌دار- پرتابه جنگی- مرتعش ۴) نویسنده- گازی قابل اشتعال- پوشاکی زنانه ۵) برادر رستم در شاهنامه- شاعر ایرانی قرن ششم ۶) درجه‌دار دریایی- کرم دراز و باریك که انگل انسان است- محل نگهداری گوسفندان ۷) کنایه- رشته‌ای در شمشیربازی- ماری بسیار سمی ۸) از حروف الفبا- علت این بیماری اختلال در سیستم عصبی مرکزی است- ریشه ۹) جوان- هرگز نیاسود- فدراسیون جهانی بسکتبال ۱۰) لیکن- دریچه دهانه دوربین عکاسی- آخرین نبرد ناپلئون ۱۱) شهری با قدمت دو هزارساله در مکزیك- شیره مخصوص گیاهان ۱۲) قوی جثه- لاغر- گیاه سواحل شنی ۱۳) دارای طراوت و تازگی- قوم حضرت موسی(ع)- ضایعه پوستی ۱۴) درون دهان- پایتخت گینه استوایی- فعال ۱۵) دیسك فشرده- زخمی- درگرو.

عمودی: ۱) شفیع- پزشکی- شخص ۲) پایه- پشت‌سر هم- رابطه خویشاوندی آبا و اجدادی ۳) بیماری التهاب سینوس‌ها- ناگزیر ۴) زمینه- مجموعه داستانی نوشته جمال میرصادقی- سرطان خون ۵) مهم‌تر- گریاندن- آبگوشت ۶) کاربلد- اسباب و اثاثیه- گیسو ۷) تفت داده و بریان‌شده- از صور فلکی- تخم‌مرغ انگلیسی ۸) گلی آپارتمانی- افسر شهربانی قدیم- مثل ماه شب چهارده ۹) اصفهان قدیم- از ارتفاعات استان یزد- شهری در پاکستان ۱۰) نارس- تازه بالغ‌شده- همراه پشتك ۱۱) جنگ معروف مسلمانان و رومیان که در سرزمین اردن روی داد- درگذشت- کمند ۱۲) متنفر- ماده‌ای رنگی برای زیباسازی نما- ناشنوا ۱۳) دندان‌های نیش- جعلی و غیرواقعی ۱۴) درآمد نامشروع با امکانات دولتی- الك- تازه زایمان کرده ۱۵) سرای محبت- سرگردان- سازی زهی.

حل جدول عادی شماره ۵۷۸۵

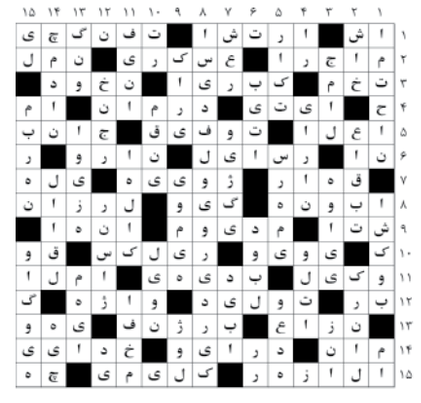
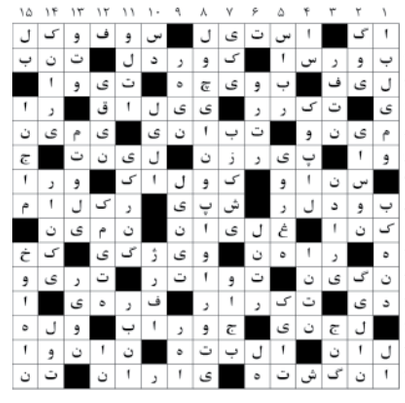
حل جدول ویژه شماره ۵۷۸۵